CÎHAN ROJ

SÎSAR

Weşanên Taybet ên Kovara MEHNAME: 6
Sal 2001
Copyright © Cîhan Roj & Kovara Mehname

Naverok

1. Tenûra dûdayî
2. Sî dişewitî
3. Keleha mérdîn bi demsalên xapînok vewerimiye
4. Tarî li çavan kila qîrî
5. Çilên ristan
6. Tiştên kelî
7. Parzûn
8. Bayê başûr
9. Tîna pênûsê
10. Silavên binebîran
11. Tîn
12. Axa ku ez diguvaştim
13. Can
14. Helbesyên rûçikî
16. Şivehelbest
17. Danên helbestê
18. Tayên ne rêsayî
19. Wêneyên dûriyê
20. Çiv
21. Şar
22. Çewkî
23. Piliyên reşemiyê
24. Reng
25. Pêşên bajêr
26. Ku meriv dibêje "ÎNSAN" avên çeman û kaniyan dimiçiqin
27. Çîrokêbêjê xav

28. Sîsar
29. Tamatêzên kal ên di kadînê de
30. Demê bîr de
31. Piriyên hevokan
32. Peya
33. Xew û xewn
34. Bihar
35. Hestîa
36. Reşbelek

TENÊRA DÛDAYÎ

Ji refên gotinên çîrokan
hê jî peyvên ber bi roj ve girêdayî hene
bahr li ser masî dibe qalik
gotin dibe hulm
li ser awêneyê havên hildigire

Di bin azmanek tisî de
ji gezên sêvek tamsarkî
kevir dinalin
melodiyên şevên rêsayî şikeva
pênûs li tiliyên terikî
jana hiriya ne şehkirî

---

darek weke temenê xwe hişk
bûye aramiya bayek tenik...

SÎ DİŞEWİTÎ

(A)

Jan li min kartû dibin
ez di şevên çiriyayî de
pirtûkek im di keresiyên çiyê de
av mihek gêj e ,li rehekî tazî deng dide

Dem li min pelek cixarê
ez ji xwêdana destê hostayan
wek dilopekê mame li ser piyên pira Heskîf
lemên hêşîn li dengê bereyên sar
bûye devê birrekê

Ez peyayek li palên asê
bêhn zebeşeke kal e
bi tîna rojê li min distewe
kê ji me çira li reşahiyên qîrî hilda
bû kaniyek
li parîzên şoreşê der bû...

(Mirin mîna ava ji belekiyan
li ser kevirên saxsî zirav diherike
û roj di danan de kil li çava daye)

bayê mirinê li ser sînga derî lê dadayî
dişkest
mirin ! Tu dest bi gopal

ji çavên sergoyî de
daketî ser rê
tu û melkemot di heman rengî de veşartî ne
te çend payîz şewitand
çendî bihar bû "mûmya"
te di birînan de veşart

(Hemî çîrok dibin xwê
û di roniya çavan de dihelin
ma çi nehele
ev kurm gidî parçe ji yezdanan in!)

belê
di siya zinaran de
xwêdan li bijangan dimiçiqî

(B)

SERÎ Dİ SİYÊ DE SİVİK DİBÛ

(Gotin, ji dev, weke goga berfê ku li ser sînga dayikekê gilêr bibe
carna dibû bêrîvanek, dev li hurmiyên çolan dişidand
mad lê tirş dibû;
û dîsa ,wek zarokeke Serhedî, dest li ser agirê ji darê mazî digerand)

"Di destan de lepikên ji tiftik ,
egal bi rêşî,

goreyên qerqaş
lingên piçûk ji berfê diparast."
ev gotin dibûn şekir û tîr ji devê pîrekê herikîbûn

min van gotinan li bejna wê birîn:
du çav hebûn li serî...!
rû girover
lêv ji pelan ziravtir
mircanên ji hestiyê yezdanan di dev de
hemî li ser tayek zirav bicih bûbûn
gotin bibêjî ji Mûrad kerrtir diherikî
reng ma;
ew jî li tariyê dibişkivî
bê kila ji kakilên gwîzên Dêrsim
herdu li çîrokên şoreşê germ dibûn
û
piştî şevekê li Stilîlê
den da demê
hinarikên li rû du sêv ji dara Xelatê

evînê li "yasna " pel vedaye

min hêviyên xwe di teştika
        nêrînên we de straye
waxta çavên te weke xêlî ez nuxamndim
ez bûm çivîkek li zinarên asê bê deng mam
li te lêv
keviyên belekiyên havînan kevn dikin

Keleha Mêrdîn bi demsalên xapînok vewerimiye

Riya hevrêşîmî te dinase ji dema genim yezdan bû
pelek li bistiyekê asê mabû
bêhna rezên Awîna
bê li hêsiran kir benek
min xaleke şil li hevokan bar kir:
rojekê dê dest li te bibe marekî almastî
tilî li min bibe bêreke sifir
emê li gora Rêdar tovê we ji çiya de anî biçinin
destê te di dest evîndarê te de...
ezê wê çaxê ji te re bibêjim
mazûvantiya wê demê çima bû
girê êşan û li min asê ma
û dota vî gelî
ŞOREŞ ÇAVEK E...
JİN ÇAVÊ DÎ...

Tu bûyî êşek bi canê yezdanên hov ketiyî
Tu bûyî kaniyek di bahra Gilgamêş de derbûyî

(derî li "*yasna*"ya dawî vekirî hiştiye Zerdeştê Kal)
"*GÎTA*"

reng hatin şuştin
***"yasna* "**
ey tîna rastiya xav,
va dil li me seridî
rist nîr in li ser herdu çavan

sal ew sal bû
agir jîn dişuşt
tu xasa
li ber paceyê
gotinên kampên azadiyê
bûbûn dilopên şîrê payîzê
ji deşta lêvên te de tîr diherikîn
û
deng li mîlîs xaşiyayî bû

û
ez mam li bajêr
nav bazara rist û hevokan de
gîta heval gîta!
û
dibêjin dîwar li te xumama cixarê ye
jiyan ba ye lê dizîvir e...

TARÎ Lİ ÇAVAN KİLA QÎRÎ

Maleke tarî , lê çemên biharê
febrîqeyên çixarê,
û hemî ayetên ji fenên împaratoriyan hûnayî,
fermanên li ser janên me dibûn parçeyên hişkerik,
gilokek ji berfê ye,
bi neçariyên stewr dihele
çem li pirtûkên bi zimanê xav diwerime
ji zarînên pirtûkan
min şitla li devê kaniyeke piçûk çandî bîrvekir...
çem bi gilokek berfê cîhanek da ber talana xwe,
kanî hê jî li reha xwe rast nehatiye,
malek û têde evîn bûye agir rûpelan dişewitîne,
hîrîna "Kileopatra"

û her gotinek li dor min dibe zinarek,
tîna riya ez tê de tîrqetîrqên "Kileopatra" ên fetisok dişewitîne,
hulma ji axînên Mem li maran dibe dûyekî tal î zirav,
û aniha dilekî azad biba kezîyên hevrêşîmî,

kenek û çîrokek evîn tê de gotinên şêrîn in li vê tariyê birista,
minê çayek girtî
û hemî çîrokên avlêketî bereda ser zimanê ruhê azad,
û ezê bi nermiya porê wê bi rê ketima,
çiqas xwêdan li min weke kaniyên Serhedê derbûba ,
minê bi siya tayên pişkivî
careke dî ristên evîna vî welatî birista
ev kêlî,
benekî rizî ye,
bêhna qotikê çixarê li hawara min hat,
û merheba însan,

hubur li evînên we diherike...

8.3.2001

Çilên Ristan

Min
payîz guvaşt
Bûm berxikek
Bi dawa pelan ketim
Min dizanî ku tu têna bê kur î

Min teneyek ax da ser dil
Balîf li min bû av
Çav li biskên te digerin

Hê di çilên ristan de me
Dev mane bê memik
Çav xayîz bê hêlkan im.

Tu li ber kevirên xayîz
Di bin siya ewran de
Dizanim ku li bextê min tîr dibî

Aştî Di Bêhna Axê De

(1)

Şorav e li birînê ayetên fedîkar
Sikak li şênî bûye gorên sitranan.
Dergûş çavan li sipî vedike.

(2)

Destê Kawîs
bêhna verişiyên
çiyayê vemirî de

(3)

Bezên ristan li me sar û germ tê
rû li ser kevzeyê; GERM
dest di gencîneya masiyan de ;TOR
zarok bi rûyên kal, refên keştiya şer in
li bajarên aştiyê asê mane.

(4)

Siya ewrên revok li pozên sorîn sar tê
dîsa gotinên tîr li birînê kewn digire
ax li tov bûye zinar

(5)

Aştiyeke sitrana şevê
xêliyên spî şûr e
li ser rîşên reşeşîn

(6)

Ji vir salek beriya niha
reşêkan di çavên ziwa de
rê dida xwe
seyên kurmî bê sî,
gur xwe li rêça rûvî,
ax di bin berfê de dikelî

(7)

Di xwînê de deng hate çandin
Bi bûkanî, azev diman, berî niha
Qasî ku xeyal li stûyê te sist bû

(8)

Çi firot û çi nefirot!

(9)

Demsalek bûye aştî
tu xezalek e, li SÎPAN

(10)

Xewnên şewitî
balîf li kê kiriye av...

(11)

Biskên badayî bi dilopan ,
nebe kendîrê kenê
ev beroş bê av,wiha,dê çawa,
agir li xwe sar bike...
li ser nêrînên xama
ristên azev şîn tê

(12)

AŞTÎ TÊJIKA TEYRÊ BAZ E

Dİ BİN SİYA BİN PÊSÎRAN DE
NUKUL TER,BASK NÛ LÊ DİBİŞKİVE...

TİŞTÊN KELÎ

Zarokek di destan de parçeyek nan
Çav li eylo
Nan di destê wî de
Gotin di devê min de bû hevîr

Ewran siya eylo,
Xeyalan zarok ji min veşart
Ta zarok bû dilop li ser dilê min keliya....

PARZÛN

Çîrokek li gerdana pelên dil lêke
bi dengê tirîfroşê li Babisor
têde jana têlên kişiyayî.
gotinên kal û germ.

BAYÊ BAŞÛR

Dîsa dengên sar bi ser me de tên
min deng li xemên kal pişkivand..

TÎNA PÊNÛSÊ

Û dem kêliya li ber devê şûrê şêr
pênûs şara zirav
li stûyê min
bihar e , belekî hêsran sar dikin..

.

SİLAVÊN Bİ NEBÎRAN

Di pêçeka ristên
axpînan de
silav serî dizivîrîne.

TÎN

Dareke li devê şiveriyekê
li ser darê hurmiyeke çolan bibirîn
di dest zarokekê de kevirekî saxsî
weke pênûseke serberedayî
li dû azadiyê dilive.

AXA KU EZ DİGUVAŞTİM

Vê havînê bû hê
kevirên çemê biber
çîrokbêj bûn.
moriyan li ser dîwarên koçberan
di devde hûrikek nanê sêlê
rê didan xwe
xew li min kartû dibûn
vê havîna çûyî bû
min *"Mala Xwedê"*
weke pêşgîra evîndarî
bi bistiyek çavê xwe ve girê da
diya min bi *"Oxira Xizir"*
awir vedida ber bi çiyayê bêserî ve.

NÎŞE; *"Mala Xwedê"* Ji bo Gimgim tê gotin.

CAN

"Kurê min rêket, çû welat":Ji devê dayîkeke Kurd ku li Kazakîstanê dijî "

Parçeyek ji canê min pêre ye
kurê min çû
bê Welat , em li vir dara bêkesiyê ne
çû welat,
dilê min gustîla azadiyê ye
di devê lûleyê de
heşt hezar kîlometro...
ezê bibim taseke av
ber bi kurê xwe ve rê bidim xwe
ezê şewata dilê xwe
bigihînim ewrên avis
dilopin ji çavên min birînan bikewînin.

HELBESTÊN RÛÇİKÎ

(1)

Keleha Mêrdîn
morîka
li stûyê Mezopotamya
destê sibehê de
tenûra biratiya şikeva pêxist

(2)

parsûyên Adem
di holikên zarokan de
kevirek pûç e

(3)

Riya hevrêşimî
wek gula li ser gora Xecê bişkivî
refên tîrêjan
xemên kal venaşêrin

(4)

Berî stewr e îsal
parçeyên ewran weke Beko
nêzî koyan dibin
kofiyên di rengê aştiyê de
sêvên li ser sifreya di şevdêriyan de ye
her rêşiyên li eniyên gewer
di kûrahiya hêkên Mîrê Hêkan de bê têl

(5)

Gotin li stûyê min dibin çirayên pêketî
peyv di çaroxên çîrokan de dibin xwêdan
dev bê kef
lêv sorespî

ŞIVEHELBEST

(1)

Ez bahr im
ma tu dikarî
min di bêrîka xwe de veşêrî

(2)

Di peyvên bê pizdan de
silavên me hen in

(3)

Ev rêwîtiyên bê pêsîr in
ev çûyîn
bi dagerîneke bi pêsîr re tirş dibe

(4)

Bi çend peyvan
agir bi evînê dikeve
tu ranehêjî satila
bê av,
dê bi hatina te bitemire

(5)

Aştî ceng e
çekan dirizîne

(6)

Hewa di destê min de benek e
dikişînim
naşibe zincîrê
ne jî dişibe hevrêşim
hew rengê wê
ji rengê berfînên virnî spîtir e

DANÊN HELBESTÊ

Roj li seranserê hestan germ bû
hemî peyv bê hevalkiras in
li alî malê
hinan jê avzelalî dikim
nalîna hevokên teşenekî
ji pirtûkên tazî tê
ben li stûyê ga sist dikim
ev topçîn jî dimîne erda xalî
ezê kafesokan
bi bêhnên cixarê livbaziyan
lidardixim.

TAYÊN NERÊSAYÎ

Prîska tenik bi tariya ji xaniyên sotî
li lingên çivîkekê pênûseke
xêzên soreşil li asîman vedireşîne
asîman cotgûliyên keçikekê
rû li kevirên girnîş germkirî
xwêdan di lêvan de rê dide xwe
dest li darhêşînokê rapêçayî
baskên çavan konê jînê
bê stûn vegirt

WÊNEYÊN DÛRÎYÊ

Li sikakên tewteweyan
    mêvana keleha Qedîfe
bi çavên xama
bejn û bala xwe
    li rêveçûyînên zarokên koçber girêdaye

çirîna deriyan
xwêdan li şalpeyên rengîn golgirêdaye
çavên min
ji çavên dregûşek xayîz bêhtir
        kûr dikelin
bi min
derî li hevokên gewez bangan sar dikin

ÇİV

Îbrahîm li agir bûye av dîsa
dîsa dem dibe destpêka çîrokên neguvaştî

ŞAR

Di paceyên kargehan de can zirav hildibin
askor di teniya bazarên sayakî de
ji birînên sar reştir ...
di pêçeka koçberekî de
dergûş ji pûşê payîzê siviktir
dîsa bûye mij û dûman
tê de berxik bi devê gur ketiye...
keçikek ji bazarê tê
li ser sînga wê sêv in
bi hêlek sêvê ve çavan girê dide:
"Va ye rengê çavên min"
alî sêvê ê dî dest reşeşîn kiriye:
"Ev e , jiyan bi vê re serî daye rê..."

ÇEWKÎ

Tarî pelek e
ta bi kevir ve neyê girêdan noqî avê nabe
ronî av e
ta li zinara asê nemîne
deng nade
deng ax e
ta li dest nekelî
meriv pê hişyar nabe
hişyarî dengdayîne
ta têlên xam nebe pel û bi ser avê nekeve...

Ax deng e
Ronî xav e
Deng av e
Ronî deng e

Av jî tê çandin ji deng nermtir
di deng de jî ronî di serî de
di dest dayîka min de bû dergûşek û bi dû bayê hêviyê ket...

PİLİYÊN RESEMİYÊ

(1)

Dastan tirş bûne
di demê de hilnayên

(2)

Şar dilopên peritîne
di ser kenên kartû de datên

(3)

Ku bi tena serê xwe dimînin,
pênûs şivên ter
sivî li ser pişta hevokan
têde bermahiyên ji mexelê însanên weza

(4)

Wextê evîn li te weke pûşê di hêlînan de hişk dibe
hest li min dibe reşêkên Avrêlê
û di ser me de kalîna mihek dev bi birîn tê
bayê kuştina agir
bi xwêdaneke sar re diherike

(5)

Ez jî li gewdeyê te pişkivîm
tu çawa tovek î ji canê min
ê germ û xav

(6)

lêvên dergûşa xayîz
li morîka pêsîran dişemitî
di kelemekê de
kî ji me hov, nazdar, sivik,bi helkehelk reha şinahiyê

badida

RENG

Ku te bi hêşîn den bikim
ezê li bendê , ta rengê Dîcle ji te neyê dîtin
ku te bi deng ve girê bidim
wê melodiya dengên li şikeftan olandidin
li te tîr bibe
ku bibim zarokek û bi xeyalê te bikevim
dê xeyalên te biherikin di ser min de
di siya bi tên de xew li çav germ bibe

ezê du gotinan nerm badim şikeva, bi dan...

pêşên bajêr

(1)

Dem ku weke şalpeya azevek
li bê şermîn diperite

(2)

Taya kulîlkên li pêşa bajaran
pişkivî li mirinê germ bûye

(3)

Li buhurê navbeyna hest û jînê
cotepeyv zewicîn.

(4)

Di çemê rengan de
deng li ristan dişewitî

(5)

Şev balîfek ji baskên payîzê
tov li ser sînga hêviyan diterike

(6)

Pişt li me bistiyên bîhokê
reh bi avê dileyîze

(7)

Ji nîvê xewna serberedayî de
peyayên li devê çeman
xîmê hevokan rêz dikin.

(8)

kalekî bê diran
lêvan li qalikê zebeşê şidandiye

KU MERİV DİBÊJE"ÎNSAN" AVÊN ÇEM Û KANİYAN DİMİÇİQİN

* Tenêtî pariya qirşekê ye,
di lemîna avên biharê de
nêrînan didize
*Fikir barîda şil e ,
li ser sînga jineke Kurd;
bi şewatê re diteqe
bi hêsran re tevlî koka kulîlkan dibe

* Ked evîna axê ye
bi peyvekê re derdibe
bi maçekê re diherike
bi xeydekê re sedan Sal dikûje...
*Rexneya herî ter nêrînên zarokan in;
ku bê ajotin dunyayê dihewîne,
ku neyê dîtin dibe kurmek li nav hiş...
*Tu yezdanî ew hêz di xwe de nedît ku
navê yezdanê ziman li xwe bike.
*Hin deng û derkirin hen in;
di xewnên kûr û dûr de li derî didin!
dibin av û çavan li berbangan dipişkivînin...
*Hin mirov hen in ku agir li ser sîng dişewite
li keviyên çemên nenas li benda
hêsrên xwe dimînin

*Tarîtî ji bo gelek kesan ,
hevalkirasê jinên wan ên rizîne;
ku biçirînin dê çîpê jinê xuya bikin!
*Ken û razanên jina bindest
mîna şaneyên rîşê ne
ku însan dereng hay jê çêbe dawî mirin e...

***Di siruştê de tu tişt ne ewqas geş e ku**
bi qasî kenek ji dil şêrîn be...

***Ev biwêja bi Kurdî mifteya hemî destpêkan e:**
"Ku meriv dibêje ,însan, avên çem û kaniyan dimiçiqe..."

***Dem sî be,**
gere meriv wê weke temeziyê li çavê xwe girê bide.

***Ew kesên bihestîyar di şeran de her kêliyê de dimirin**
lê tu wext nikarin kesî bikûjin.

***Ew kesê ku çi gotibe û bi cî anîbe**
xezaba yezdanan jî vedikişîne!

***Kinfa dema em tê de ne,derewên bûye rastiya mezin, in...**

***Pirtûk kewa kedîkirî ye di warê bê nêçîrvan de...**

***Huner gustîla dergîstiya gel û azadiyê ye..**

***Bi her xwendinek dastana "Memê Alan" re**
bihustek dî ji erda dilê xwe didim hevala xwe!

ÇÎROKBÊJÊ XAV

Du tilîkan weke devê gur vekir,
dengê bê û bahozê bi xwe xist
çav li keçika Çar salî mîna tas:
"Dayê , Aso di bin min de mîzt" got
û li stûyê diya xwe bû beneke ter

SÎSAR

Şirîna tariyê bû bê pêl diherikî,
di nêrînên avis de roj diçû ava...
ji biskan de agir di xwêdana kekê min de vedimirî
şûna lingê wî wêneyek li dîwarê xwe digerî

Bi baranê hate şuştin,bi pelan hat nuxamtin
dewrêşên şoreşê di tariyên rizî de lem li bext vedigirin

Diya min laçik li hêsiran kiribû bend,
deng li gorê diçand:
"dilê min rê dikişîne
xewn li min sikesar,
vaye min dil dîsa li ber serê te hişt."

...

TAMATÊZÊN KAL ÊN Dİ KADÎNÊ DE

(1)

Bi ristan , di axa helbestên buharê de
gotin ter dibin,
bi siya pîrikê re silav di bin giraniya peyvan de
gulî xar.
ma kîjan hêwî dixwaze ber êvaran de
bikeve riya mal,
kîjan şivan bi bilûr , bi dergîstî
bê deng dimîne.

(2)

Bistiyê ter li ser agir
di bişkokan de li agir derdibin.
dilê min kadînên Serhedê,
tu êşan weke tamatêz û hurmiyên çolan,
têde sor bike.
dengê te li min kûr û zirav tê
koremişk bi reh û koka vê evînê ketine.

(3)

Qasî ku pêjgîr şil bike ,ava Kaniya Yado,
bi qasî pifika dergûşek bêhna Dêra zafaran,
awaz li têlên bê darik germ dike.

li ber sura zozanan tewafên însan
li me pişkivîn,
gotin li devê hinekan bûye werîs
di çîrokên Beko de dirizin,
ev e kêra li ser dilê min,
reng li ristan sor dike.

(4)

Baran li axê bû kulmek av ,
di tîna pêçeka dergûşek sê royî de
bi qere lastîkan ,dayika min
bi kaşê nermok ve hildikişe,
reşêk e
dilop ji pelan de datên ser pelan.
helkîna kerî pezê li xwêdanî rastkirî
li ber dengê peyvên beza sar dimîne.
li Başûr çîroka Dalê,
bûye xemên şevan li min,
tiliyên min di rengê tiliyên
tûtinkêşên heştêsalî de ne.

(5)

Ezê her pirsekê weke parçeyek
ji canê xwe bikim rêsî
li ser benê ji gihê
dê bi çavên te hişk bibin
û di zivistanên Serhedê de
ji çîrokbêjan re bibe bêhn
da ku kêliyên xewreçûnê li te sar bibin.

(6)

Gumanên li ser stûyê te bûne nîr
bê kurm
bi hulmên zarokên li sikakan
bi bê berêvarên havînê de
dê bipişirin.

(7)

Aha, dîsa ji Başûr
dengê kilamên pepûkê
cîger li min sêla sor
derbên sar jinan di axê de
veşartine.

(8)

Îşev pênûs delavek
li kaşên şaxên Bêhngolê
rêya li min sivikbûyî
tîneke li belekiyên hesinî
ber bi pişkivuna berfîn
hoke hoka şivanên Bêrtî ve diherike.

(9)

Ezê kulmek ji axa goriyên par û pêraran
li bin serê xwe raxim
weke dergûşek bi germahiya pêçekê,
şevên sar mîna qurtek av dadiqurtîne.
çend çîrokan bikelînim
bi kela lorîkan re di tenûra helbestê de
bişewitînim.
Başûr,
du bejn ji sînorên bênamûs dûr,
û dostaniya helbestvana bûye bûka hestan.
bîranînên wênesazê bi çek
hêjî kirasek şil e
di çileyê xedar de,
pêştemala êşa heyî ye.
tayê porên kej ku li dar û keviran pêçayî.
dê heval bi awayê zilamên Qoserî,
balîf li sînga xwe bişidîne,
ji çavên dayikan çend nêrînan birêse.

(10)

Çerxeke bê felek

siya dara dunyayê ji me veşartiye
her ristek di devê kesan de,
cûnek benîştê kerengan
hêvî bi tolaz kal e.
bi bêhna hevokên nêremo
me dil li xwe reş kiriye,
way li min e,
li kolanên biyan,
ziman li kesên me
bûye kevirê êş
genimgêlan dihêre;
ez nizanim,
rewşenbîrên nikarin ,xwe bi zimanê
zikmakî derbikin
çawa tilî ji bo gustîl dirêj bikin...

(11)

Wîî, bê gazin!
hew bi xatir!
serî bidim riya helbestê!
ez, weke kesek kurd
bi axek bindest gojîbûyî
çawa Beko ji bîrve bikim...
min bi van çavên ji ber êşa serî
reh lê firehbûyî dît;
şevek xedar ên Serhedê de
ji ber ku bûk dergûş lala nekiribû
bi çoyê şivanî
mêr can li wê kiribû sêla reş
û bûk li ser reşêkahiya kadînê
sibe li xwe anî,
gurçikan hew sê Sal bûkê li vê dunyayê hişt
destê min li ber demeke kin dilerize
bi van çavên sews min dît ku,
sawa cendirmeyan

çawa ji dilê bavê min bû marek û
li pala eniya dagirkeran kişiya,
her jinek cîran
çawa bû sêvek xelatê
bi tîna azadiyê sor bû.
wan çiyayan
bê ka bi keda şêrên xwe
çawa xem,xewn û xeyalên rizî
di xozanan de şewitand
û tov lê reşand.

(13)

Di vê riya hade reşbelek li min bûye hêsir
dergûşek piştî jana dil
bi kêf li memikan bi çi hêzî tê xezebê
bi wî awayî
ez li kana hestan dendik bi dendik
diherikim.
benên helbestê dişibe doxîna
kalek , ji bo avdestê sist girê daye
ji bo ku ew derbên min beredaye
navbeyna eniya ristan
tu lêborîn ji te naxwazim
te tu car ji ber bêhna kincên karker
dest lê sist nekiri ye
ji min hêviya gotinên parsekê
bê tûr neke
ger gotin li ser sînga şevê
reng nede xwe
ezê bi çi dilî bikevim ser riya rezê te
min dil heye şivek ji dara Homeros
li ser helbesta tazî bihejînim;

(14)

Keçikên bavên feodal

xwe li paş deriyan vedişart
hê jî li asîmanê heftan
hewr li royê asê dimînin

(15)

Deng li min reha spîndarê
xwe li çemê
dikizire girti ye
ez ne di tu dengî de me
bila şev destan li te pevnexe
hemî "ez" çivîkên ji refê te ne

(16)

"Wey te pê li ser çavên min kiri ye"
berstûka dergûşa bi nav lepên
seyê beredayî dikeve
leza çi dide xwe
ez niha bi wê lezê li ser xemên te dihelim.

(17)

Ew dengê ku li ser lêvên
keçikên Başûrî dişewite
bendavên bi hesretê bê av hişti ye
ne sînorên bênamûs bûya
dê min bi bûhayê şalek
sibehê berî bida peykerê Kawa
weke kesek welateken xama,
di destê minde qevdeyek palaxa devê Mûnzûr

(18)

Çavên li ber tirîreşkan reng dialêsin
li ber pêsîran qevdeyên gulên bagerê vehewandin

(19)

Vediweşîne
berf tozik
ba ji alî Kur de
şara li navkêl
gol girêdaye;
bi nermiya xalxalokan hildikişiya
berf egala egît veneşêre
ji çavên serê min
du moriyên hesteyî
digot
bila di delavên Kaniya Qestelê de
bibe masiyek nîvçe.

(20)

Bi çi veceniqiyan min pênûs
weke hespê hêşpêlî
bereda keskayiyên şaviyan
hêvî li me hatiye xaxê şadiyan

DEMÊ BÎR DA

"Ku tu çûyî, bila temiya min li te be..."
**   van dûriyan , bi vê gotinê , rêwitiyê li însan dikelînin**
bihar e, Dumuzî li erda xeyalan kon vegirtiye
dewsa lingên zarokan de
**   nêrînan radixim**
**   di sivînekan de çîveçîva têjikan**
**   dilop di keviran de rê didin xwe**
ez li wî warî me
**   bêrî li min venamire**
di şûna "Ku tu çûyî, bila temiya min li tebe
**   ji hemî kaniyan av vebixwe,**
**   dest li rû erdê de , bila , ji te êşan bikêşê..."**
"ku tu çûyî wekalê silavan."dê bibihîzim
**   evqas kurt**
ta dîsa li stûyê însan dişide...

PİRTIYÊN HEVOKAN

Dû ziraaav hildibe dîsa
rêzên kartû li ser pelên pirtûkê
şirdanên hişk in.
Di şoreşa peyvan de
hezaran Sal bûne aniha
niha jî li hemî deman distewe.
lingên xwas
riya dirêj
can li min bêjing
her kaniyek lê derbûyî
wêneyek dihewîne
ku gavek biavêjim
wê rez û bîstan
"dest biavêjin pêsîra min"
dê ax li birînên ristan
bikewe
rehên wendayî li bîra ziwa derbin
pirtûk
hors û çakûçên honazan
serî li min tûj dibe
lê ez xam gihê çûrik
bêrîvantiyê
ez revandim:

çîrok piştî parzûnkirinê

qusiya

BARİNC berê vê kedê tortek bi xwê

heta li beravên Geliyê Bedlîs

xew li me şêrîn nebin

wê stranên muzîkjenên me wiha bişibin

qîştînê refên li erda ajotî

û helbestên me weke erda kaniyên miçiqî

hişk bibe!

û "ez bi qurbana we"

we careke me kir ser vê riya ...

PEYA

Peyayek ji çiya de xweş dihat bi dil û can
zinar lê wek kolanan
lem dabû gul sosinan

sala par bûbû heval
pişt daye deşt û çiyan
bûkeke li gelî û zozan
ku de diçî tu ey hozan

berfa sipî reng da rû
bêdeng man darên berû
birîn li berxê min sar bû
wayî bira hoyî bira can bira can

Serhed çima ro li te nayê
xort veşartin ba û berfê
desmala sore gewez
qertel hilgirt bi bayê bezê

dayê xort li Serhed bû
çemê xewnên şevan bû
tê de govenda zeriyan
ne bihar ne havîn bû

wayî bira hoyî bira can bira can

kî gul çandin kê anî
hilbû agir li banî
rê ev rê gel serî lê danî
dil bûne çem û kanî

wayî bira hoyî bira can bira can

XEW Û XEWN

Dest li rû kir stûn:
"Li ser heft çiyayan ,li paş heft deriyên hesin
moriya xewê di guh de razayî bû
pişîna dêwê heftserî hay ji bayê felekê nîn bû
Sal çûn, meh çûn, roj çûn"

BİHAR

Pêşî hewrên reş û giran asîman vedigirtin
dengê baranê diherikî cohoyên stranan
av radibû,li pêşên çeman pîvokan reng dida
quling û reşêlekan bang didan:
"Bihar hat, bihar hat..."

HESTÎA *

(1)

(Hê jî hest xav in
erda deng lêketî di tama gotinên yezdanî de ye
Hestîa!)

(2)

Jan rê dikişîne
ayet li şevbuhêrkên dûriyê kartû dibin
hevalan,
bes ala navan û navdaran di çavên me de daçikînin!
ez ku ji jana sînoran
di tîrbûna kuxtîna tirpankêşên serhedî de dikuxim
li paş têlên mezata peyvan sikesar diricifim

Kî û kê di çi mercî de çi helbest nivisî ye!
tu ristan li ewrê destê biharê bar bike
û her derê biharan peyvan careke dî biajo
vê axa ha
çendî yezdan birêkirine...

(3)

(Genim û ax
hezaran Sal kevnkirin
Demeter* çavek e li hilberînê dipişkive)

Gunehê hezaran salan kîjan bajarê wendayî de veşarî ye,
çendî bar peyv di Riya Hevrêşim de hatin şêlandin,
weke koledarek tazî bi meya talankeran bû bêhneke tûj,
û ez bi gorî ev ziman weke zozanên Bêhngolê,

hew di rêwîtiyên demî de însan nexweş dixîne!
tu dikarî kon lê vebigire,
bê ka di govendê de kî û kê hen in;
dixwazî temezî ji Îştar werbigire,
an serî li yasna yan sist berede,
û hêma,
ku tejî tov çandibe
rê li çemê Dastana Memê Alan vebike,
dê diya berxika gojîmestî çiqas guhanan li xwe sist bike...

(4)

Li min sar tê
basa pizikên li derdor birînê;
helbestên ji xwendevanên "platonîk" re hatine nivisîn tobeya ko ye...

***Hestîa û Demeter keçên Rhea ne ku yezdana mîtolojîk e.**

REŞBELEK

Weke serseriyek bişev ji sikakan averê be
ez bi heman serseritiyê ji wê bajarê averê bûm
qasî dergûşek bi dilsarî
û barek besî karwanên çîrokan ma li ser pênûsa min

li helbestên her roj bi dûriya min ez şermezar dikim ecêb nemînin;
wêneyek li dîwar ji wan re bûye kan û kanî
û ew ji min serserîtir;
weke Qirixan , ji evînê , her dever ji birînên kêrên kol
ji xetên cot kûrtir.

Weşanên Taybet ên Kovara MEHNAME: 6
Sal 2001
Copyright © Cîhan Roj & Kovara Mehname